

Fysik 1

Bedömningsanvisningar Delprov B

Prov som återanvänds av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 4§ offentlighets- och sekretesslagen. Detta prov återanvänds av Skolverket t.o.m 2025-06-30

**KURSPROV FYSIK 1
HÖSTEN 2015****Delprov B: Effekt på doppvärmare**

Bedömningsanvisningar:

Max 3/3/3

	E	C	A	
1 (B)				
2 (P)	Eleven använder grafen eller tabellen och beräknar ett numeriskt värde på riktningskoefficienten. +1 E _P	Eleven beräknar ett numeriskt värde på den anpassade linjens riktningskoefficient med korrekt enhet. +1 C _P		1/1/0
3 (Ex)	Eleven genomför en godtagbar mätserie med minst 5 rimliga mätpunkter. +1 E _{Ex} Eleven ritlar temperaturen som funktion av tiden i ett diagram och ger någon enkel tolkning av k , t.ex. att k motsvarar hur mycket temperaturen ökar varje sekund. +1 E _{Ex}	Eleven redovisar minst 5 punkter lämpligt fördelade där det framgår att en rät linje är en lämplig anpassning. Eleven redovisar de uppmätta värdena på ett godtagbart sätt med angivande av storheter och enheter i både tabell och diagram. +1 C _{Ex}	Eleven bestämmer doppvärmarens effekt med hjälp av riktningskoefficienten, t.ex. genom att tolka riktningskoefficientens betydelse som $k = \frac{P}{c \cdot m}$ +1 A _{Ex} Eleven anger minst två relevanta felkällor varav en är värmeutbytet med omgivningen och hur minst en av felkällorna påverkar värdet på effekten. +1 A _{Ex}	2/1/2
4 (I)				
5 (K)		Eleven använder med viss säkerhet ett naturvetenskapligt språk och anpassar till stor del sin kommunikation till syfte och sammanhang. Lösningen omfattar större delen av uppgiften. +1 C _K	Eleven använder med säkerhet ett naturvetenskapligt språk och anpassar till stor del sin kommunikation till syfte och sammanhang. Lösningen omfattar hela uppgiften. +1 A _K	0/1/1
Σ	3	3	3	3/3/3

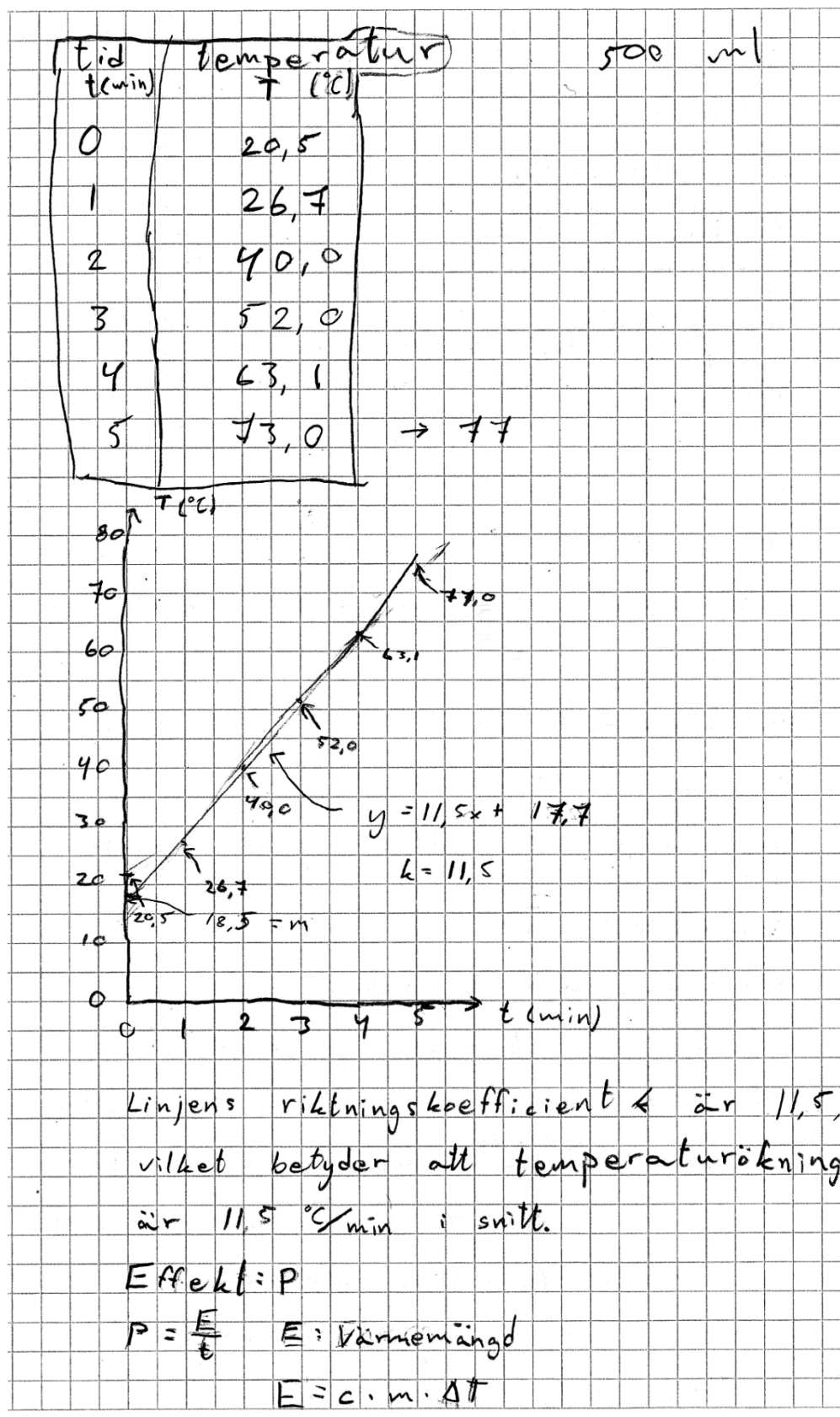
Om eleven ritlar en t - T -graf kan ändå poäng på högre betygsnivåer erhållas om lösningen är konsekvent. Dock inte kommunikationspoängen på A-nivå.

Elevlösningar: Effekt på doppvärmare

Bedömningen av denna elevlösning är även tillämpbar vid bedömning av laborationerna Specifik värmekapacitet och Specifik ångbildningsentalpi.

Elevlösning 1

(3/3/1)

c : specifik värmekapacitet

m : massa

ΔT : temp. skillnad

$c_{\text{vatten}} = 4180 \text{ J/kg}$

$$m = \rho \cdot V$$

$$V = \overset{500 \text{ mL}}{500 \cdot 10^{-6} \text{ m}^3} = \frac{1}{2} \text{ dm}^3 = 0,0005 \text{ m}^3$$

$$\rho_{\text{vatten}} = 1000 \text{ kg/m}^3$$

$$m = 0,0005 \cdot 1000 = 0,5 \text{ kg}$$

$$\Delta T = 6 = 11,5 \text{ }^\circ\text{C}$$

$$E = c \cdot m \cdot \Delta T = 4180 \cdot 0,5 \cdot 11,5 = 24035$$

$$P = \frac{E}{t}$$

$$11,5 \text{ }^\circ\text{C/min} \rightarrow t = 60 \text{ s}$$

$$P = \frac{24035}{60} = 400,58 \approx 400$$

Doppvärmarens effekt är 400 W.

Felkällor:

- Som diagrammet visar så var temperaturökningen ganska liten den första minuten, vilket troligen beror på att doppvärmaren tar lite tid på sig att värma upp.
- En annan felkälla är att all energi inte går ut i vattnet direkt, vilket betyder att vattnet

får lite lägre temperatur vid en viss tidpunkt, än temperaturen som energin motsvarar, om man väntar för länge. Det finns även en liten felkälla i att man inte kan se temperaturen vid exakt rätt tidpunkt, vilket gör att mätningarna inte blir helt korrekta.

så minner va tinet
svarna

Kommentar: Lösningen får första A-poängen då beräkningen av effekten baseras på linjens riktningskoefficient. I diskussionen om felkällor framgår inte värmeutbytet med omgivningen tillräckligt tydligt. När det gäller kommunikation finns ett antal brister, bl.a. användningen av enheter t.ex. $\Delta T = k = 11,5^\circ\text{C}$, och beräkningen av effekten.

	E	C	A
1 (B)			
2 (P)	1	1	
3 (Ex)	1	1	1
	1		0
4 (I)			
5 (K)		1	0
Σ	3	3	1

Effekt på doppvärmare

m: Termoskär 0,358 kg

Termoskärtratten 0,578 kg

Vatten 0,220 kg

Diagram & tabell på dator

$$k = \frac{\Delta T}{\Delta t} = 0,275 \text{ } ^\circ\text{C/s}$$

Doppvärmarens effekt:

$$E = c \cdot m \cdot \Delta T$$

$$E = P \cdot t$$

$$P t = c \cdot m \cdot \Delta T$$

$$P = c \cdot m \cdot \frac{\Delta T}{\Delta t}$$

$$\frac{P}{c \cdot m} = \frac{\Delta T}{\Delta t}$$

$$k \text{ är } \frac{\text{Effekt}}{c \cdot m}$$

$$c_{\text{H}_2\text{O}} = 4190 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)} \quad m = 0,220 \text{ kg} \quad \frac{\Delta T}{\Delta t} = 0,275$$

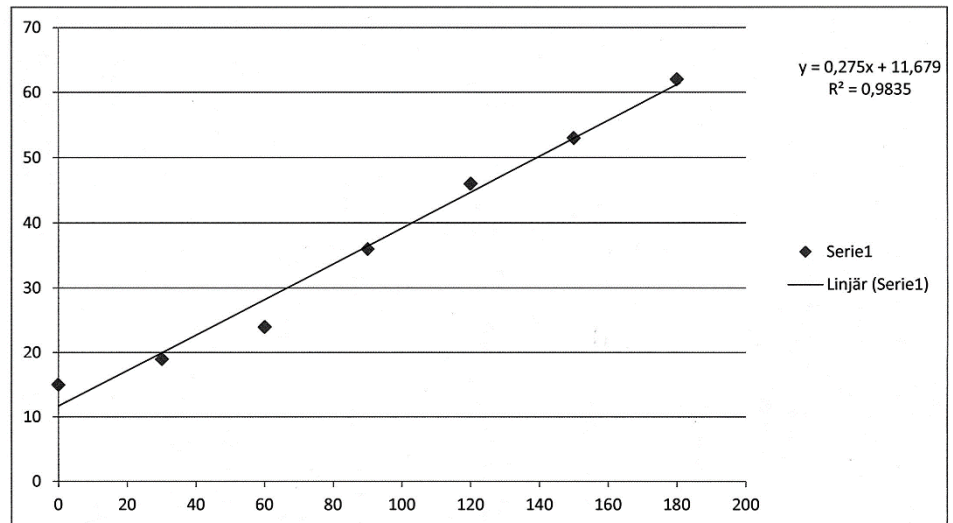
$$P = 4190 \cdot 0,220 \cdot 0,275 \approx 253,495 \approx \underline{\underline{250 \text{ W}}}$$

Felkällor:

- Värmeförluster till omgivningen gör att effekten vi fått ut på doppvärmaren är mindre än vad den egentligen är ($P t = c \cdot m \cdot \Delta T + \text{värmeförluster}$)
- Avläsningsfel, det är svårt att mäta tiden och temperaturen samtidigt.

Fysik 1 ht 2015

tid (s)	temp. C
x	y
0	15
30	19
60	24
90	36
120	46
150	53
180	62

Kommentar: Redogörelse som uppfyller alla kraven.

	E	C	A
1 (B)			
2 (P)	1	1	
3 (Ex)	1	1	1
	1		1
4 (I)			
5 (K)		1	1
Σ	3	3	3